

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMÉGYESI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA
A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Magyarul hetenkint kétszer: osztorfőkönyv és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Közsegek, közsegi előjárók, papo: és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tiszteletdíj, közsegi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér. Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETE GH PAL

LAPTULAJDMOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előzetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szög 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-levél és más díjazott előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és költség 10,189. szám

Széchenyi emlékezete.

A magyar nemzet nagyjainak emlékezete nem hal ki. Kegyeletes szívek és emlékező lelkek immár számtalan szoborral idézik vissza az ország minden részében a fajmagyarok és idegen ajkuak között Kossuth emlékezetét; a nagy Széchenyi Istvánnak eddig tervezésében és kivitelében egyaránt hozzá nem méltó szobor hirdeti emlékét az akadémia előtt, de azért ennek a nagy magyarnak a kultusza el nem halványodott, sőt az idők moha arra patinát vont, a mely ezt az emlékezetet még közelebb viszi a magyarnak szívéhez és elméjéhez egyaránt. Hűséges őre és a nagy eszmék letéteményese, a Széchenyi-kultusz örök tüzét ébren tartó nemzeti őrszem az Országos Széchenyi Szövetség, a mely most megemlékezik ennek a nagy magyar halálának a félszázados évfordulójáról és országossá teszi az ünneplést a magyar hazában.

Azt kell hinnünk, hogy éppen itt az ideje, hogy a Széchenyi megemlékezése olyan keretben történjék, a mely a maga nagy és imponáló voltánál fogva is alkalmas arra, hogy ennek a nagy életnek, ennek az igazi alkotó erővel, isteni kegyelemmel felruházott nagy nemzeti alaknak valódi lényé domborodjon ki a nemzet előtt.

Olyan idöket élünk, a melyekben nem elég a mi bölcsességünk, hanem szükségünk van azoknak a tanítására, a kiket a nemzet az ő bölcséi közé iktatott. Elfogta a nemzetet a haladásnak a vágya. Az idök nagyon hasonlítanak a negyvenes évekhez, meg is van a haladásnak a lehetősége, ha a nemzet a maga erőit belső viszályokkal el nem emészti, hanem meggyűjti azokat arra, hogy elleneivel diadalmasan megküzdjön. Feszíti a nemzetet az anyagi boldogulásnak a vágya, el is érhető ez a boldogulás, ha helyes úton indul a nemzet és megválogatja vezéreit, különbséget tud tenni az igazi próféták edző, kitartásra serkentő tanítása és a minden áron érvényesülni kívánó áramlatok megteremtő harsonái között. Csak a választójog körül kifejlődött kontroverziákra utalunk és emlékeztetbe idézzük, hogy a gazdasági élet irányzatai között a különbséget mily élessé tudják tenni állandóan s tisztában vagyunk azzal, hogy jó a magyarnak ta-

nácsot kérni az ő nagyjaitól, mikor történetének és fejlődésének ilven döntő mozzanatához ér.

Jó tanácsadó minékünk gróf Széchenyi István az ő halálának félszázados évfordulóján. Töle tudja meg a magyar, hogy sem politikai, sem gazdasági haladás nem áldás, ha öntudat nélkül indul a nemzet. Töle tanulja meg, hogy a divatos áramlatok, a melyek nyugotról lepik meg a gyanutalan, mindig nagyilekű és soha sem kicsinyes és legkevésbé sem óvatos magyart, csak akkor járnak igazi áldással, ha azoknak a talaja el van készítve itthon. Hogy igen sok reform egészen más hatást ért el nálunk, mint a külföldön, a honnan lemásoltuk, azt annak kell tulajdonítani, hogy az ötven év alatt, mióta Széchenyi nemzete jobb jövőjéről álmodik a cenki sírboltban, ez a nemzet gazdag volt aktív tényezőkben, de szegény a kritikai elmékben, még szegényebb a magyar igazi nemzeti érdekeit felismerő egyéniségekben, a kik pedig ilyenek voltak, azokat a divatos és sokaknak használó áramlatok rendszeresen visszazsoritották a küzdőtérrel.

Az országos Széchenyi ünnep, mely ápril 8-án a legnagyobb magyar emlékezetében összeforrassztja a nemzetet, nem önző célokért serénykedő politikuskok kezdése: az ifjuság, az ideálokért lelkesedő fiatal magyar nemzet ragadta meg annak a kezdeményezését. Tehát ennek az ünnepnek nincsen vonatkozása a politikához, a mely ma inkább szétválasztó, mint összetartó faktor. Annál nagyobb visszhangot kell, hogy keltsen ez az ünnep. Mert abban igazi tanulság rejlik a nemzetre. Ha az ország valamennyi iskolájában felevenítik ezen a napon gróf Széchenyi István emlékezetét, lehetetlen, hogy a nemzet gondolkodás nélkül térjen napirendre felette. Sőt biztosan tudjuk, hogy az a nap Széchenyi István tanításainak az igazságait csepegteti bele a gondolkodó elmékbe, a melyek ez alkalommal meglátják, hogy a cenki sírbolt örök életet rejt magában.

Ez az örök élet a magyar nemzeti élet, a mely új lendületet fog nyerni a nagy megemlékezés szent tüzeiben.

Szécsend a politikában.

Husvét másodnapja óta általános politikai szünet van a Munkapártban.

— Miért? Talán Khuen lemondott!?

— Oh dehogy! Annál is rosszabb. Jenöke — visszavonult...

Apponyi nyílt levele.

Apponyi Albert gróf nyílt levelet intézett jászberényi választóihoz. A nyílt levél, a volt közoktatásügyi miniszter beszámolója nyolc hatalmas nyomtatott oldalra terjed s nagyszabású összefoglalása a mai politikai válság előzményei. Három hosszú fejezetben fejti ki Apponyi mondani valóját. Az első a válság gyökereit, a nemzeti ellentállás okait és a királlyal kötött fegyverszünetet ismerteti, a második a koalíciós kormány és törvényhozás alkotásait, a harmadik a kibontakozási kísérleteket és a Hedervary-kormány vállalkozásának kritikáját öleli föl, záradékol pedig Apponyi a 48-as függetlenségi Kossuth-párt egyedül helyes állásfoglalását okolja meg.

A nyílt levelet az alábbi rövidítésben közöljük:

A válság gyökerei, a nagy összeütközés, a fegyverszünet és annak vége.

A jelenlegi krízis csupán egyike azoknak, a melyek 400 év óta állandóan ismétlődnek és ismétlődni fognak mindaddig, míg a nemzetnek és az uralkodóháznak fölfogásában Magyarország állami önállóságát illetőleg meggyezés létre nem jön.

Ezt eddig, sajnos, még nem tudtuk elérni.

A mit „kiegyezés”-nek neveztek, az soha sem volt egyéb, mint olyan formulák föllállítása és olyan intézmények letesítése, a melyekbe, illetve, a melyek magyarázatába belefért két egymással homlokegyenestellenkező alapeszme: az önálló magyar állam és az erzséges osztrák összbirodalom eszméje.

Mint minden előbbi esetben, úgy 1867-ben is benne volt magában a kiegyezésben az előbb-utóbb bekövetkezendő összeütközésnek csirája. Ez az összeütközés annál kimaradhatatlanabb volt, mert az összbirodalmi eszme, a Grossösterreich, nagyon befolyásos köröknek kedvenc eszméje maradt, soha le nem szerelt, hanem állandóan iparkodott foglalásokat tenni. Telt is ilyeneket 1867 óta. Szinte észrevétlenül egy egész birodalmi politika keletkezett, mely az osztrák 57-nek megfelelő fogalmakat csempészett be közéletünkbe, a minökről a magyar 67 semmit sem tud. Ilyenek: „a monarchia közgazdasági egységének” dogmája, továbbá a hadseregben a végletekig vitt egység és egyformaság követelménye, holott a magyar 67 a magyar hadsereg fogalmát ismeri, mint az egész hadsereg kiegészítő részét és a védőrendszer megállapításáról is

csak „egyenlő elvekre fektetett” törvényeket kíván hozatni a két államban.

Ha a jelenlegi krízis gyökere már az 1867. évi megegyezés homályosságában található, úgy a krízis tulajdonképpen kezdete — illetve az összeütközés beállta — az 1889. évi védőerőtörvényre vezetendő vissza. Ekkor támadtatott meg a legfontosabb közös intézmény, a hadsereg fejlesztése érdekében, a magyar nemzeti önállóság biztosítékainak egyike és bár e támadást jórésben visszaverni sikerült, ettől a hadjáratától kezdve a nemzet tisztán látta a fájó ellentétet az önálló nemzeti élet fogalma és a nemzeti gondolatától elzárt katonai intézmények közt; ettől kezdve mind világosabban látta, hogy ez az ellentét nem csupán elméleti, vagy hiúsági sérelem, hanem a nemzeti egyéniség erőteljes kifejlődésének, a nemzeti egység kiépítésének organikus akadály. Tisza Kálmán és az ő rendszere ebbe bukott bele. Bánffy politikájának brutalitása még tette a bajt azzal, hogy az 1896. évi példátlan erőszakos választásokkal az ellenzékét kétségbeesésbe kergette, mely azután az obstrukció meghonosításával tönkretette a magyar parlament akcióképességét. Az ő bukása is csak ideig-óráig békítette ki a kedélyeket.

Szell Kálmán sem térhetvén ki a haderő fejlesztésének föladata elől, ismét fölszínre került a nagy ellentét nemzeti létföltételeink és a létező katonai intézmények közt és a létező katonai intézmények közt és akkor ez az ellentét előbb sohasem tapasztalt erővel tört ki. Tisza István a szimptomát akarta gyógyítani, az obstrukciót megtörni. Az eredmény ismeretes. Az az irány, a mely a nemzeti élet teljességének kivívását vallja célul és a melynek mindenáron való letörését akarták elérni, a választásoknál többségre jutott, első példáját mutatván annak, hogy az ellenzék a hatalom fölött diadalt aratni képes. És most nyílt és leplezhetlen összeütközésbe kerültek a lappangó ellentétek. A király vonakodott a választásoknál többségre jutott nemzeti kivanalmakat teljesíteni; a parlament, többség ezzel szemben kihasználta összes hatalmi eszközeit. Parlamenten kívüli kormány vezette az ország ügyeit. Az országgyűlés végre föloszlattott; új országgyűlésnek a törvényes határidőn bejűl való összehívása az alkotmányellenes kormányra nézve nem volt lehetséges. Ekkor bekövetkezett mindkét oldalon a nagy megdöbbenés. Az ősz király az alkotmányseréstől visszariadt; a nemzet vezető férfiai pedig elborzadtak az összeütközés végképpeni elmergesedésének következményeitől. A megegyezésre alapul kínálkozott az általános szavazati jog kérdése. A király kétségtelenül jöhözeműleg: tudni akarta szélesebb alapon a nemzet gondolkozását. Ám legyen; addig — így szölkünk — föl nem adva semmit, függesszük fel azokat a kérdéseket, a melyek a konfliktust okozták: a létszámemelést egyfelől, a nemzet katonai követeléseit másfelől. A fegyverszünet gondolata minden esetre jogosult és politikailag helyes volt. Az a remény fűződött hozzá, hogy ezt az időt fölhasználjuk a valósgos béke előkészítésére, mely ismét

huzamosabb nyugalmat biztosít a nemzetnek, úgy a nemzet, mint a király méltóságának megfelelő kompromisszum alapján. Ez talán sikerülhetett; igenis: csak talán, mi is így láttuk, hogy csak talán, de a beláthatatlan konfliktus bizonyosságával szemben ez a talán — lemondást nem, de halasztást igen is megért.

Ha ez sikerül, óriási nyereség lett volna a nemzetre, ha pedig nem sikerül, akkor csak mi vezérek fizetünk egyéniségeink megőrlésével a siker elmaradásaért, a nemzet rosszabb állapotba nem jut, mert a fegyverszünetkor nem mondtunk le semmiről: összes pozícióinkat megtartottuk a nemzet számára. Nem szándékozom itt apróra elmondani a koalíciós kormány történetét; csupán arra akarok rámutatni, hogy annak egész működése alatt egy óra sem volt, a melyben súlyos politikai gondok terhétől mentesen dolgozhatt volna. Ilyen körülmények között működő kormány valóban elnézésre számíthatna, ha nem sikerült volna neki nevezetesebb alkotásokat létrehozni. Ámde mi ilyen menstégre nem szorultunk rá, teljes önértéssel mutathatunk arra a tényre, hogy az 1867 évi kiegyezést közvetlenül követő első két-három esztendőn kívül, nem volt az országnak még három olyan esztendeje, mely jelentős alkotásokban gazdagabb lett volna, mint a koalíciós miniszterium három évi kormányzata. (Folyt. köv.)

Mivelődjünk.

Valaki a hány nyelvet beszél, annyi embert jelent. Ebből kifolyólag, melegen ajánlják olvasóink figyelmébe a következő felhívást:

Régibb idő óta megjelenő nyelvoktatási folyóiratunk, a „Yes-Oui-Si“ megjelenésének ideje alatt előfizetőink s különben is a nagyközönség részéről annyi s oly sokszor ismét, lődő kérdés érkezett hozzánk az iránt vajjon megjelentetünk-e egyszersmind német nyelvoktatási folyóiratot, hogy elhatároztuk ilyennek kiadását is. Midőn ezt tetemes anyagi áldozatok árán tesszük, jól tudjuk ugyan, hogy a német nyelv, melyet hazánkban több milliónyian beszélnek, mint anyanyelvüket, nem idegen nyelv nálunk a szó oly értelmében, mint például az angol vagy a francia, hanem egyike az úgynevezett hazai nyelveknek (mint a szerb, horvát, román stb.) Azt is tudjuk, hogy még ma is majdnem minden magasabb műveltségű magyar ember ahogy úgy ért a német nyelvhez, melyet a polgári iskolától a gimnáziumig minden felsőbb iskolában kötelezőszerűleg tanítanak nálunk, mint a világnyelvek között nekünk hasonlíthatatlanul a legszükségesebbet.

És mindezek dacára mindinkább előáll szüksége egy könnyű módon és gyakorlatilag oktató ily német nyelvannak is a magyarok számára. Tagadhatatlan először is, hogy a tömeges oktatás az iskolákban egy-egy élő nyelv elsajátítását sehogys em érheti el. Nem is lehet azt megkövetelni az iskolai tanítástól, melynek célja csak alapot fektetni a további kiképzésre az illető nyelvben. Másrészt a német nyelv tudásának szüksége minden, bármely szakmában csak némileg előretörékvő, magyar ember számára, oly szembeötlő, hogy már e miatt is szolgáltatást vélünk tenni új művünk kiadása által a hazai nagyközönségnek. Mert csakugyan: a művészs és tudós, a mérnök és nemzetgazda, a katona és iparos, a kereskedő és utazó: mind mind érzi nálunk lépten-nyomon a német nyelv lehetőleg teljes elsajátításának rendkívüli fontosságát. A különbséget ezen s a többi anyanyelvvel között e tekintetben legvilágosabban és a valódi tényállásnak leginkább megfelelőleg így lehet kifejezni: A műveltebb magyar ember

számára az angol, francia vagy olasz nyelv tudása hasznos, a német nyelvé szükségszerű.

E mellett nem is szóltunk a német világirodalom megmérhetetlen gazdagságáról, a ragyogó német költészetéről és a német nyelv szinte páratlan tartalmasságáról és óriási elterjedtségéről a földkerekségen, mely tekintetben csak egy mulja felül: az angol, de az is csak Európán kívül, holott a francia e tekintetben csak meg sem közelíti. Mig az angolok száma (azaz az angolt mint anyanyelvet beszélőké) körülbelül 120 millió és a németeké közel 90 millió (csak Európában vagy 80 millió, ezekből a német birodalomban 62, Ausztria-Magyarországban vagy 12, Svájcban harmadfél, Oroszországban 3 millió), addig a franciák száma az egész világon legföllebb negyvenkét millió (tehát még felannyi sem), az olaszoké meg épenséggel csak 36 millió. A német nyelv tehát a világnyelvek között mint második mindjárt az angol után jön, Európában pedig az első helyen áll.

A német tudományos és műszaki irodalom is a leggazdagabb valamennyi között. Az ipar terén az angolok mellett ők az elsők a földön (sőt a legtöbb tekintetben már az angolokat itt is fölülmúlták). Kereskedelemben, tengeri hajózásban, bányászatban, áru kivitelben, mérnöki és építészeti terén, szóval a közgazdasági tevékenység minden ágában legföllebb csak az angolok vetekedhetnek a németekkel. Egyetemeik, műegyetemeik, minden szakiskoláik határozottan a legkiválóbbak a világon, rengeteg számú s virágzó nagy városaikban — ezek élén a sok tekintetben páratlan Berlin — minden téren a legtöbbet lehet tanulni. A német könyvkereskedés és könyvkivitel messze fölülmulja az összes többi nemzetekét. A németek lettek — ezt tulzás nélkül mondhatni — a legtöbb egyéb nemzetek oktatói s nem csoda ezek után, hogy még Japánban és Chinában is az európai nyelvek között mindinkább a német kezd előtérbe nyomulni. Hiszen ugy China, mint Japán modern átalakulása kifejezetten német mintak szerint történt. A művészetek minden ágában pedig a németek vezérszerepei játszanak; a zenében az elsők.

Hogy Ausztria, melyhez ezerszállal vagyunk gazdaságilag, politikailag és értelmileg is odakötte, dacára az egyes nemzetiségek új térfoglalásának, alapjában még mindig német államnyelvű, azt nem szükséges külön feszegetnünk. A katonaság, az egész központi közigazgatás, a parlament, a csendőrség, a posta és a vasut nyelve ott még mindig a német, a közös hadsereg pedig hazánkban is az. Ha más miatt nem, már ezért is rászorul a műveltebb magyar a német nyelvre, főleg amint átlépi hazája küszöbét. Rászorul saját jól felfogott érdekében, saját boldogulása szempontjából.

Német nyelvannokban a magyarok számára eddigelé is korántsem volt hány. De mindezen nyelvannok vagy nagyobbára iskolai tankönyvek s így távol állanak egy az önképzést célzó grammatika rendszerétől, vagy pedig (mint pl. az Ollendorff-féle) régi, elavult módszereken alapulnak s a kiejtéssel egyáltalában alig törődnek.

A mi nyelvoktató német művünk ellenkezőleg (mint a Yes-Oui-Si angol és francia kiadása is) a német világnyelvnek önszorgalom utján, tanító nélkül való elsajátítását tűzte ki céljául. De főleg a helyes kiejtésre is fordít főgondot. Gyakorlati módszere mellett játszva tanulja előfizetőnk ezen különben korántsem könnyű nyelvet. Ami pedig főszerekesztőnk, Palóczy Lipót áll. realiskolai tanár ur rátermettségét illeti, ily nyelvann szerkesztésére, azt hisszük, ezt külön hangsúlyoznunk nem kell. Olvasóink, illetve tanulóink, a „Yes-Oui-Si“ angol és francia kiadása

révén eléggé meggyőződhetnek erről. Hozzáteszük még, hogy Palóczy professor ur nemcsak mint magyar, hanem mint német író is sokféle kitüntette már magát és neve a külföldön is, mint kiváló nyelvtudósé, általános elismerésnek örvend. Ennek bebizonyítására csak azt az egy tényt hozzuk föl, hogy a németek számára való óriási új „levélszerint való önképzési“ magyar nyelvtan szerkesztését a világhírű berlini Toussaint-Langenscheidt cég (Balassa professzorral együtt) ő rea bizta. Ezen legnagyobb és legalaposabb magyar nyelvtan németek számára folyó év közepén fog megjelenni, mint a két tudós szerző nyolc évi együttműködésének becses gyümölcse.

A Yes-Oui-Si rendszere alapján készülő német nyelvtan magyarok számára prof. Palóczy Lipót főszerekesztése alatt 1910. február havától kezdve havonként kétszer jelenik meg. Előfizetési ára negyed évenként 3 korona. Kérjük, hogy ezen új vállalatunkat ismerősei és barátai körében is ajánlani sziveskedjék, mely célra ingyen mutatvány példányokkal szívesen szolgálunk.

Előfizetéseket elfogad a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatala Székelyudvarhely.

A „YES-OUI-SI“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Elnök nélkül.

A tiltakozó népgyűlésen a polgárság türelmetlenül várta, várta az elnököt. Unalmában még füttyüresztett is. Eltelt a 4 óra. Elnök még sehol sincs. Vajjon hol lehet! . . . Mondják, hogy Koncz Ármin számára elordította magát és befutott a közeli gyógyszerterába — szíverősítőért.

Előre!

Az igazi vérbeli ujságíró, a ki a lelkét, minden érzését, minden gondolatát a milliónyi ólombetű közvetítésével osztja szét az emberiség között, aki eszmékért küzd és hirdetője az igazságnak, nem szokott önmagáról, a mesterségéről beszélni; másokért él, a mások dicsőségét, felemelését, boldogulását szolgálja névtelenül, mint a közkatona, aki lelkesülten, honszeretettől áthatva száll szembe a veszéllyel és meghal a hazájáért. Ezért nemes, ezért magaslatos a hivatása . . . És most még is szakítunk a hagyományos szokásainkkal: magunkról is írunk valamit, miután másokról már annyiszor írtunk. A „Székely-Udvarhely“ — multjához hiven — a székelység boldogulásáért, a magyar haza függetlenségeért folytat kitartó küzdelmet. Ehhez minden igaz magyaroknak segítenie kell. Ismét nagy harc előtt állunk. Erős, megfélemlítést nem tűrő munkálkodást kell kifejtenünk, hogy a 48-as függetlenségi irány e vármegyében, a székelység becsületére, dicsőségeképen fönmaradjon. Jól tudjuk, mert a négy év előtt végigküzdött nemzeti ellenállás idejében érzékenyen tapasztaltuk, hogy a törvénytelen kormány megfizetett pribékjei: ismét a leghitványabb aknamunkát folytatják majd ellenünk. Azzal is tisztában vagyunk, hogy hazafias érzéseinket ha elnyomni tudnánk és akarnánk; ha Kossuth Lajos függetlenségi eszméihez hűtlenné lennénk, üzleti szem-

pontról sokkal jobb eredmény kecsesgetne — a kormány álláspontjának helyeslése esetén. Hiszen „még a legharmadrendűbb vidéki zuglapanak is 5–6000 korona évi szubvenció jár ki a kormánytól, ha annak szolgálatába szegődik“ — írja Vay Gabor gróf. A „Székely-Udvarhely“ azonban a sajtószabadság szent jogát, — melyet a „13 Aradi“ vérrel szerzett — az osztrák érdekek szolgálatában álló, a magyar nemzet leigázását, tételes törvényeinek falbarugását gyakorló hatalomnak Judás pénzeért eladni nem fogja. És a mi kor ezt nyíltan, az egész olvasóközönség előtt hirdetjük, egyszersmind hazafias szeretettel kérjük a közönséget, hogy bennünket nehéz feladataink teljesítésében, minél határozottabban támogasson. Ajánlják, terjesszék a „Székely-Udvarhely“-t minden körben, mert azzal a hazafias irány győzelmét fogják elősegíteni. Ha együtt leszünk, összetartással a haza önállóságát, igazi függetlenségét rendíthetetlen szívóssággal, őszinte lelkesedéssel akarjuk; ha minden egyes választó és még nem választó polgára e hazának — igaz szeretettel összefog; küldheti ellenünk Bécs minden fogdmegjét, imádott magyar nemzetünket letiporni nem tudja. Előre hát! Összetartásban rejlik az erő! Most pedig csakisugyan erőseknek kell legyünk. Nem szabad egy pillanatra sem elfelednünk, hogy Magyarországot, mint szabad és független országot, saját törvényei szerint kell kormányoztatni. Ily feltétel alatt választott királyt a most is uralkodó házból. Ilyen feltétel alatt szállott a korona a most uralkodó királyra is. Ezzel szemben mit tapasztalunk? Az országgyűlést midőn megszavazott költségvetés nincs, törvényünk és alkotmányunk ellenére feloszlatták. Még a nyomorult féreg sem tűri, ha lábbal tapodják. A magyar nép sem lehet gyávább a féregnél. Akinek szívében a becsületnek, a hazafiságnak legkisebb szikrája ég; aki nem akarja, hogy gyermekei megátkozzák; aki szabadságot kíván e földön s üdvösséget vár a másvilágon: az nem kalandoz jobbra-balra, nem engedi magát befolyásoltatni, megfélemlítettni, hanem férfias bátorsággal, becsületos magyar emberhez illő nyíltsággal: a haza önállóságát, boldogulását kívánó 48-as függetlenségi párt zászlójához hű marad, azt a választások idején is diadalra segíti. Előre! A magyarok Istene velünk lesz!

— **Justh Gyula nálunk.** Mint lapunkat megbízható forrásból értesítik — Justh Gyula, a függetlenségi pártok egyik legbuzgóbb vezére május hó 24-én (vasárnap) a délutáni vonattal Székelyudvarhelyre fog érkezni. Városunk polgársága a legszelesebb körű akciót fejt ki a vezér méltó fogadtatása érdekében. Reményünk van arra is, hogy vármegyénk függetlenségi érzelmű közönsége szintén nagy számban vesz részt az ünneplésen. Nálunk és az ország vidéki kerületeiben ugyanis olyanok a viszonyok, hogy a kétfelé szakadt függetlenségi párt bármelyike jöjjön, örömmel üdvözöljük. Ezt kívánja a politikai tisztesség és az ország önállóságaért küzdő kész hazafiság.

HIREK.

Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy egyes hivatalokban a muszkapárti szavaztató prés nem működik;

mondják, hogy a tisztviselőktől a mindennapi elcsigázó munkaközlésen kívül — önérték megtagadását is nem kívánják.

mondják, hogy a szavaztató masináképen dolgozó hivatalfők a lélekérelülést már nem kezdték meg;

mondják, hogy a villamvilágítás árát udvarhelyi kortes céltól — Fogarasban nem emelik;

mondják, hogy Budapesten automobilal, nálunk pedig parfümillattal nem rontják a levegőt;

mondják, hogy a krémek és pouderek árát ezentúl munkaképtelen embertársaink segélyezésére adják;

mondják, hogy a granicsár kormány érdekében munkálkodó megyei tisztviselőket — jövőben is újra megválasztják;

mondják, hogy a fővadász jó szimatu kopói — granicsár-párti nyulak után nem loholnak.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerk.

— **A tisztviselők szorongatása.** Bizonyára granicsári utasítás, felsőbb parancs folytán — nagyban dolgoznak a muszkapárti előőrsek, a gerinctelen hivatalfőnökök. Magukhoz idézik a tisztviselőket és lelkiismeretükhöz, becületes magyar emberekhez nem méltó szolgálattal hajszolják, hogy a muszkapárt mellett foglaljanak állást. Elfelejtik, hogy az állam — nem a kormány. És a tisztviselők munkásságuk lekötésével: önértéküket, politikai meggyőződésüket áruba nem bocsátották. Figyelemmel kísérjük a lelketlen muszkapárti kufárok ebbeli munkálkodását és alkalom adtán a legkérelmetlenebb szigorúsággal fogjuk őket leleplezni és a hazafias közönség ítélő széke elé állítani.

— **Az önzetlen polgármester.** Nem ami városunkról van szó. Hyen eset még másutt is ritkán fordul elő. Nálunk épen az ellenkezője történt, a Szakáts Zoltán idejében, aki pótköltségvetést terjesztett volt a képviselőtestület elé, hogy fizetését pótdoból fedezzük. Annál becsesebb dolog tehát Nagyenyed város polgármesterének országiszteró elismert áldozatkészsége, melynek fényes tanujelét adta. Lengyel György dr. Nagyenyed új polgármestere a város tanácsához intézett beadványában négyezer koronát tevő ez évi fizetéséről lemondott a város sulyos anyagi helyzete miatt. Nehéz viszonyok között foglalta el állását és a programjában hangoztatott takarékoskosságot mindjárt önmagával szemben alkalmazta. E ritka példát az ország összes lapjai publikálták s így a nemes tett erkölcsi értéke, Dr. Lengyel javára kiszámíthatatlan.

— **A Halley-üstökös.** A Halley-üstökös rohamosan közeledik a föld felé. Az obszervatóriumok teleszkópjain a csillagászok szorgalmas tanulmányozzák és az amerikai asztronómusok már a spektrumját is ismerik az égi tűneménynek. Az üstökös még igen nagy távolságban van tőlünk és egyelőre csak a pályameghatározás és szinképelem-

zés foglalkoztatja a tudósokat. Az üstökösből ködszerű kerek folt látszik mostanában és a magját sem lehet megkülönböztetni, csóvát eddig nem észleltek. Lehet, hogy az üstökösnek nem is lesz csóvája. A spektumok igen gyöngék, mert az üstökös még nagyon távol van a naptól. Április huszadika táján ér a nap közelebe és akkor az erős megvilágítás és nagyobb gőzölgés lehetővé fogja tenni, hogy a szinképelemzés segítségével az üstökös anyagára nézve határozott megállapítás jöjjön létre. A csillagászok azt hiszik, hogy az üstökös a Vénusz bolygó, amelyhez majdnem félannyira lesz, mint a földhöz, eltéríti a pályájától és ebben az esetben aligha jut a föld közelebe Szabad számmal majd csak májusban lehet látni — ha egyáltalában látható lesz.

— **Gyermekestély Szécsenyiért.** A székelyudvarhelyi szent. Ferenczrendiek vezetése alatt álló rom. kath. elemi fiúiskola növendékei a „legnagyobb magyar“ halálának 50-ik évfordulóján *f. é. április 8-án* (pénteken) hazafias gyermekestélyt tartanak, melyre a t. c. szülőket s városunk minden honpolgárát hazafias tisztelettel meghívják az estélyt rendező szerzetes tanítók. *Műsor:* 1. *Himnusz.* 2 hangon az énekkar. 2. *Megnyitó.* Tartja P. Császár Bonaventura igazgató. 3. *Ki volt nagyobb?* Pósa bácsitól. Szavalja Molnár Gergely V. o. t. 4. *Szózat.* 2 hangon az énekkar. 5. *A nemzet jövője* Palágyi Lajostól. Szavalja Virág Bálint VI. o. t. 6. *Rákóczi kesergője.* Duett, éneklék Szamay Pista III. o. t. és Kovács Miklós V. o. t. 7. *Ünnepi beszéd.* Tartja P. Máthé Özséb tanító. 8. *Szendergő és hazafias egyveleg.* Az énekkar. 9. *Csengő-bongó versikék.* Pósa bácsi — Majthényi Flórától. Tartják: Dragomán Domokos I. o. t., Spanyol Palika I. o. t., Tassaly Laci és Nagy Lajoska I. o. t. 10. *Riadó.* Palágyitól. Szavalja Kovács Miklós V. o. t. 11. *A száműzött dala.* Éneklék Szamay Pista III. o. t. 12. *Ébresztő* Berzsényitől. Szavalja Hartmayer Rudolf VI. o. t. 13. *A kis trombitás.* Induló éneklék a kar. Kezdeté este fél 8 órakor rom. kath. főgimnázium dísztermében. Szives adományokat hazafias kirándulások rendezése és tornaszerek gyarapítására hazafias köszönettel fogadunk.

— **Tudja már azt,** hogy kész női kosztümök és kész aljak a legújabb divat szerint kaphatók és mérték szerint megrendelhetők Szenkovits János utódánál? Vegye igénybe, — mert olcsó és jó.

— **A bécsi „Honvéd-toll“.** Egy bécsi író-tollgyáros cég mult évben a bécsi keresk. és iparkamaránál védjegyet lajstrómozdatott be mely egy magyar honvédnek az ábráját és a „Honvéd-toll“ fölíratot tünteti föl. A kereskedelemügyi miniszter ezt a védjegyet, mely a vevőkönzönését az áru származására nézve megteveszteni alkalmas, a magyar korona országaira kiterjedő hatályal a törvényes oltalomból kizárja. A miniszter az indokolásban kifejti, hogy a „Honvéd“ fogalma annyira összefort Magyarország újabbkori történetének az eseményeivel és olyan helyet foglal el a magyar nemzet érzelmi világában, hogy a

vevő az ezzel megjelölt árut minden kétségen kívül magyar erede lünek kell, hogy tekintse.

— **A halál fia** vugyunk több-kevésbé mindnyájan. Egyiknek előbb másinak később érkezik el végórája. De vajamennyien ki vagyunk írva. Senki e sorsát elkerülhetni nem tudja. Ilyesmikről elmélkedni, bizonyára nem kedves dolog. Azonban azt figyelembe venni, hogy minél tovább tartson e földi életünk, mindenkinek legfőbb törekvése kell legyen. Átlagosan véve, a legtöbb embert a tüdőtuberkulózis pusztítja el. Hogy milyen nagy az e bajban szenvedők száma, arról helyesen csak akkor nyerhetünk felvilágosítást, ha a statisztikai adatokat látjuk. E szerint a magyar birodalomban mult év október havában gümőkórban elhalt 4678 egyén. Ebből az erdélyrészi vármegyékre 543 egyén esett. A székelyföldi vármegyék közül: Csik 22, Háromszék 24, Marostorda 45, Marosvásárhely 4, Torda-aranyos 37 és Udvarhely 29 számmal szerepel.

— **Megállapított,** hogy kiváló izlésű, remek kivitelű férfidivat áruk u. m. kalapok, nyakkendők, fehérneműk, divatos prostok és cipők csakis Szenkovits János utóda férfidivat osztályában található.

— **Fenyéd községben** a „Betyár kendője“ című színdarabot igen szép sikerrel adták elő. A színdarabot László Dénes tanító rendezte és farsadagos munkálkodását a szereplők ügyes mozgása, szerepkörük helyes betöltése, reményen felül honorálták, mert az erkölcsi siker teljes vala. A jótékony cél sem panaszkodhat, mert az összes bevétel 134 K 40 fillért tett ki, a melyhez felülfizetésükkel hozzá járultak: Pálfi István, Németh Gyula plebános. Kuraj László őrvezető, 1—1 K, Ilyes Mihály őrvezető, Kocsis F. Mihály 40—40 f, Balló Vilma 30 fillérral, melyekért e helyen is hálás köszönetet mond az ifjuság. Nagy elismerés illeti a járás derék főszolgabíráját: Dr. Demeter Lőrincet, aki a mulatság megtartása érdekében, ismert méltányos és igazságos eljárásával, a szándékos akadékoskodásokat elhárította. Ezzel is tanujelét adván a kulturális ügybuzgalom megbecsülésének és felkarolásának.

— **Nincs párja** annak a padló-tisztításnak, amelyen az Erzsébet-Sanatoriumban kezdettől fogva alkalmaznak: a *nedves feltörlesnek*. Ez egy söprünyél végére erősített keresztifára göngyölt vízes ronggyal történik, melyet tetszés szerint ki lehet csavarni s az általa fölszedett port a kéznél levő csöbörbe időnkint belemosni. Vele dolgozva, sem a levegőbe nem repül föl a por sem a padlóhoz nem tapad, sőt az önként a padlóra rakodott szennyelet is eltávolítja onnét: a tisztaság követelményeinek tehát, helyes elbánnás mellett tökéletesen megfelel. El is van ismerve ma már általánosan a higiénikus padló-tisztítás legjobb módjának. Erősen kicsavart feltörő ruhával, még a kényesebb padlókon is végazható.

— **Újabb alkotások a révi Zichy-barlangnál.** A budapest—kolozsvári fővonalon, a Királyhágó alatt, Erdély kapujában a Sebes-Körös sziklaszorosban a Zichy-barlang Máv. állomásnál, hol az összes személyvonatok megállanak az Erdélyi Kárpát-Egyesület újból nagyobb szerű

turistasági munkálatokat végzett. Ezeknek eredménye egy ujonnan fölfedezett sziklahasadék 2 km. hosszú nagyszerű turista úttal és a Zichy barlang állomástól 5 perc távolságra fekvő cseppkőbarlang újabb részének megnyitása. Olcsó turista vendéglő, 16 km. sétaut, tennisz- és tekepálya, kézikönyvtár továbbá hoteli kényelemmel berendezett 16 szobás turista ház várja a kirándulókat. A turista házban pensió rendszerrel huzamosabb ideig olcsón lehet tartózkodni.

— **A „Zenélő Magyarország“** a magyar családok közkedvelt zenemű folyóiratának 404-ik füzeté jelent meg ismét és tartalmazza a következő népszerű zeneújdonosságokat: I. Alabieff S. „A csalogány“ című műdalt, magyar és német szöveggel, II. Heidlberg Albert „La flatteuse“ „Valse Leutz“-ját. Minden egyes füzeté hasonló gazdag tartalommal jelenik meg, s benne a legmodernebb s közkedvelt zeneműújdonosságok, úgy hogy a **Zenélő Magyarország** előzetői a legjobb és legújabb zeneműújdonosságokkal issznek ellátva, amit egyébként tiszteres pénzért sem tudnak a drága különkiadásokban beszerezni. Havonta két hasonló gazdag tartalmu füzeté jelenik meg, 6 füzet (60 zeneoldallal) egy negyedévben 3 korona előfizetésért, melyben a hazai és legnevesebb külföldi zeneszerzők minden válfajú szemenszedett legjobb szerzeményeit kapja az előfizető. Az eddig megjelent 403 füzet folyton kapható, s ezen füzetek tartalom mutató jegyzékét — úgy bármily zeneművek bevásárlását és jó zenemű jegyzékeken minden érdeklődőnek bérmentve küld meg a „Zenélő Magyarország“ (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatala, Budapest, VIII. József-körut 11.

Legujabb.

Nemzeti helyett granicsár munka.

Dolgozik Haller gróf.

Ismertes a husvét másodnapjára hirdetett tiltakozó gyűlés összehívóinak névjegyzéke. A kezünkben levő adatok szerint — ezek voltak: Mikos János gróf, Gönczy Lajos, Soó Gáspár, Kozma Endre, Vajda Ferenc, Tompa Árpád, Sándor Mózes, Koncz Ármán, Szakáts Zoltán, Pálffy Jenő, Ugron János, Ugron Zoltán, Br. Sebezy Sándor, Solyomossy Lajos dr. Szombathalvy Lajos. Tehát a sebecskölő tiltakozó gyűlést ezek hívták össze és ennek dacára, mégis mintegy hatvan székelyudvarhelyi polgár ellen, — akiket pártkülömbőség nélkül való megjelölésre a gyűlésbe oda hívtak — a városi rendőrkapitányság 200—1910. kb. szám alatt: „Jogosulatlan meggyűlés rendezése“ címűen, kihágási eljárást indított.

Lapunk szerkesztői a felháborító, minden alkotmányos érzesű polgárt megvető sértő eljárásról szóló értesítést. Nincs megdöbbenés jelenleg azzal a tényekkel találkozni. Azonban mind meg kell tartózkodni a granicsári újságírók ellen és hogy a polgárság a legvilágosabb érzelmeinek szabad nyilvánítása miatt, bárki is utdazze és mudoztesse.

A „Székely-Udvarhely“ jövő számaiban a bolnányos esetet bővebben foglalkozunk.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játsza — minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ára negyedévre 1—1 kiadásra csak 3 K. Kiadóhivatal Budapest, VI. Andrassy-ut 97. z. a „Székely-Udvarhely“-re való levélváltkozással mutatványzámot vesesen küld bárkora.

Ne feledje el

hogy a hirdetések hasznára lesz.
 *Aki nálunk hirdet annak sikere van.
 *A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk; kívánatra kliséit is beszerzünk.
 *Hirdetőinknél történő megrendelésénél a „Székely-Udvarhely”-re szíveskedjék hivatkozni.

Képes levelezőlapok a legnagyobb válszékben kaphatók Betegh Pál könyv-, papír- és rajzszekereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 31. sz.

Sírkövek és lépcsők

mindenféle kivitelben a legszolidabb árak mellett kaphatók:
Imreh Márton
 kőfaragó és sírkőraktárosnál Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. szám alatt.

Unitáriusoknak

igen becses Konfirmációi Emlék a **Demeter Dénes** homoródkarácsonfalvi elkész által írt, az E. K. T. 280—902. sz. alatt elfogadott és ajánlott gazdag tartalmu, sok képpel megjelent 84 oldalas könyv. Füzve 40 f, kötve 60 fillér. Kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Szám: 1651—1910.

ARLEJRÉSI HIRDETMÉNY.

Székelyudvarhely város képviselő-testületének f. é. február hó 26-an megtartott redkivüli közgyűlésén hozott 16—1910. sz. határozata alapján Székelyudvarhely város tanácsa a katonai lakotanya udvarán levő szekérszín toldalék épületének kiegészítésére nyílt pályázatot hirdet.

A szekérszín toldalék épületének kiegészítésére a képviselőtestület 1800 korona hitelt engedélyezett.

Ezen munka foganatosítása céljából f. évi április hó 12-én délután 10 órára a városi tanács nagytérében zárt ajánlati versenytárgyalás lesz, mely célból a pályázni óhajtok felbivatnak, hogy fent nevezett munkát végrehajtásának elvállalására, az engedélyezett 1800 korona költség után számítható és a részletes feltételekben előírt 10 százalék bánatpénzzel illatott zárt ajánlatukat f. é. április hó 12-én d. e. 10 óráig a városi tanácshoz annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a kilüszölt határidőn túl érkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak. Utó ajánlatnak helye nincs.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a városi mérnöknel a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1910 április hó 2-án.

Bodó Ferenc városi mérnök. **Gotthárd János** polgármester.

Bélyegzők

B megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállíthatnak **Betegh Pál** könyv- és papírkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

BORI

Fernengel Szaba székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

MIÉRT

nem előfizetője Ön is

AZ ÜZLET

című szaklapnak? Mert nem ismeri, mert nem tudja, hogy ez a legjobb magyar kereskedelmi szaklap. Két korona csak egy negyedévre e lapnak előfizetési díja.

Aki e csekély összegűt „AZ ÜZLET”-re részánja, az jó üzletet csinált. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhival Budapest, V. Sas-utca. 12. sz.

1848

eredeti angol, francia és amerikai toalettmódel között a **BUDAPESTI BAZÁR** egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona** ingyen mutatványszámot küld a „**BUDAPESTI BAZÁR**” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazar-ház.)

Magyar Könyvteli Folyóirat

havi folyóirat a könyvteli ismeretek fejlesztésére. Főszerkesztők: **Kárpáti Béla** és **Trautmann Henrik**. Társzerkesztők: **Kuntner Róbert**, **Szél Jenő**, **Zsengeri Manó**. Megjelenik minden hó első napján egy és fél inyi terjedelemben. Előfizetési ára egy évre 8 K, fél évre 4 K. Egyes szám ára 80 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Meser-u. 27. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhiv.

TALÁLÓS O O O O O O KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés az apróhirdetés?

mert néhány APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenféle állást

kinál vagy keres,

mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenféle bútort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el, Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálat** és **kereslet** nagyarányu forgalmát.

Azért ne tessék habozni a mikor csak a legcsekélyeb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„**Székely-Udvarhely**”-ben.

Apró a hirdetés, apró a költség!

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányu diszlelélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, szines és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel levélpapírosok stb. **Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből**

Allandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színü, nagyságu, sulyu és minőségü irodai és iro-

PAPIROSO K

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző papírok, könyvkötő papírok és papír-különlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Írókártyák, füzetek,

hangjegyzékek, hangjegyzékek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszkek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák. Dohány- és szivartárcák hóról és fémből. Bortárcák, pénzes-orszények, okmány- és irománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, disztollszárak. **Írókártyák**, fekete, szines és másoló-írókártyák, notes-írókártyák, csavarírókártyák (crayonok), zsebírókártyák, csavaríróbetétek, íróvédők, íróhegyezők. **Kréták**, iskolai, kávéházi és fajlező kréták, szines kréták. **Tinták**, legjobb irodai és másoló tinták, szines, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. **Danzing** olaj-sípek és **rinák**. Monogrammok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különböféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), dárcsa és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itatódeszkák, olaj-szfesték minden szintben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — **Rajzszögek** szőnyegszögek, kapesok stb.